

HAJDUFÖLD

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP. ~~30 30 30 30~~ KIADJA A HAJDUMEGYEI FÖLDMIVES NÉPSZÖVETSÉG.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECZEN, MESTER-UTCA 23. IDE KÜLDENDŐ A LAP SZELLEMI ÉS ANYAGI ÜGYEIRE VONATKOZÓ MINDEN MEGKERESÉS. TELEFON: 503. ELŐFIZETÉSI ÁRA EGÉSZ ÉVRE 12 KOR. EGYES SZÁM 30 FILLÉR.

Megoldás.

Mindenkinek, ki ennek a szerencsétlen országnak sorsát szívében viseli, legelső kötelessége ezekben a nehéz órákban, félretéve az egyéni érvényesülés vágyát, a sértett és megbántott önérzet megtorlást kereső törekvését, hogy minden erejével keresse azt az utat, azokat a módokat, melyek a kölcsönös megértés felé vezetnek. Ha végignézzük az ország közéletének minden nap felmerülő számtalan jelenségein, csodálkozva kell megállapítanunk, hogy az egymással ádáz harcban álló csoportok elvi álláspontja tulajdonképpen alig tér el egymástól és mégis az engesztelhetetlen gyűlölet nyilai súvítanak át egyik táborból a másikba és legjobb esetben is csak a részletkérdésekben való konok megátalkodás zárja el őket egymástól.

Itt van a ma legnagyobb erőt kifejtő szociáldemokrácia. Már közéletünkben szerepet játszó és szerepet játszani kívánó összes alakulatok és erőcsoportok a szociáldemokrácia minden programpontját általánosságban elfogadják, a kommunizmustól eltekintve, melyet maga a párt sem óhajt ezidőszert megvalósítani.

És mégis mit látunk? A legélesebb, majdnem irtó harcot mindazok működése ellen, kik a körülmények folytán nem vehettek részt a forradalom kivívásában, legyen azok működése a szociáldemokrata párt keretén kívül bármilyen szociális és bármilyen demokratikus. Mihelyt a polgári elemek tömörüléséből kiinduló, bármilyen haladó irányú, szociális és demokratikus eszmékkel telített mozgalom jelentkezik, rögtön ott van a reakció, az ellenforradalom vádja.

Akik Magyarország területi épségének megtartásáért küzdenek, akik annak a nemes fajnak, a székelyeknek

igazaiért harcolnak; akik a háború alatt kiuzsorázott fogyasztók érdekeinek védelmét keresik a szociáldemokrata elvek szellemében: a szövetkezeti eszmében; akik a szellemi élet proletárjai egyesülését óhajtják a kapitalizmussal szemben, legyen az államhatalom, bank vagy vállalat... reakciók és titkos ellenforradalmárok.

De miért? Hol van itt egyetlen adat is, amely a reakció és ellenforradalom vádját csak egy pontban is beigazolná? A forradalom kitörése óta három hónap telt el s ennek a három hónapnak nem volt egy napja sem, amelyben százszor ne emlegették volna ezeket a vádakat a proletárok a polgárok ellen. Ok nélkül nem történik semmi; keressük tehát az okot mi, kik ellen ezeket a vádakat bizonyítás nélkül emelik nap-nap után. Kettő lehetséges: vagy hatalmi féltékenység, vagy a gyanú, az ok nélküli, csupán érzelmi alapon kifejlődött és a személyek ellen irányuló gyanú.

A szociáldemokrata világnézetnek óriási térfoglalása nemcsak Európában, de Magyarországon is, olyan hatalmas és tényleges erőt biztosít a proletarizmusnak, hogy nézetünk szerint kiesinyes beállítás volna, ha a fent vázolt szomorú jelenségeit közéletünknek tisztán kizárólag hatalmi kérdésből eredőnek tekintenők. Lehet ennek is része benne, különösen a vidéken, hol az emberek kevésbé fegyelmeltebbek; hol a politikai élet legnagyobb művésze: a kiegyenlítés, a megbillent erők egyensúlyba helyezése még mélyebben gyökeret verni nem tudott; de az igaztalan vádaknak, közállapotaink szomorú jelenségeinek legfőbb kútforrása mégis csak — a gyanú. Odafönt épp úgy, mint idelent.

És ez lélektaniag érthető is, hiszen esztendőkön

Debreczeni Mezőgazdasági Gépgyár R. T.
 Debreczen, Vargakert. Városi raktár Petőfi-tér sarkán, a nagyállomás mellett
 Vetőgépek, lógereblyék, ekék, boronák és gazdasági szekerek gyártása.
 Magyar munkáskezek készítményei.

Gyári telefon 751.

Városi raktár telefonja 789.

át kérlelhetetlenül üldözték a proletárokat a mindenkori kormányok. Elkobozták lapjaikat, felszították egyesületeiket, vezetőik fotografiáit diszes albumban a rendőrség őrizte. És most húsz esztendei elnyomatás után eszméik diadallal járnak be az országot, hatalomra jutnak... ügyebár érthető, hogy a diadallal előretörő eszméiket féltik, hatalmukat védik még azoktól is, kik éppen úgy el voltak nyomva, mint ők. Hiszen a polgári osztály — melylyel a proletáriátus nyíltan harcban áll — éppen úgy el volt nyomva egy párturalom mindent átfogó önkénye által, a vesztegetés, a kedvezések, az erkölcsi bilincsbeverés eszközeivel, mint ők. És most, mikor az új világ rendje kezd kibontakozni, mikor megszűnt az erőszak a proletárra nézve és felszabadult erkölcsi elnyomatása alól a polgári társadalom is, a két eleddig elnyomott, a két eleddig gúzsba kötött osztály néz egymással farkasszemet... csupán a gyanú alapján. Mentslevelet ez alól csak akkor kaphat a polgári társadalom, ha egy tömegben csatlakozik a forradalmat kívívó pártok valamelyikéhez, akár őszinte ez a csatlakozás, akár nem. Ha azonban egész valódat áthatja a szociális és demokratikus világnézet, de más véleményed van a magántulajdonról, a keleti Svájcra és szent előtted az ország területi épsége és ezt ki mered mondani őszintén, gyanús a mozgalmad és magad is gyanús vagy...

Még nem tartunk a francia forradalom világhírű „gyanúsakra vonatkozó törvény”-énél, melynek alkotója, Merlin szerint: „gyanúsak mindazok, kik egy szóval gyanúsakká lettek”.

Még a törvény nincs itt, de a szokás már itt van. Én gyanús vagyok, mert tagja vagyok egy fogyasztási szövetkezetnek; te gyanús vagy, mert Magyarország területi épségét véded; ő gyanús, mert szellemi munkás; mi azért, mert ártatlan verseket olvasunk fel egymásnak; ti azért, mert síkra szálltok a Felvidékért és ők azért gyanúsak, mert egy táborba akarják hozni a földművelő népet...

És be kell vallani, hogy ennek a tárgyi alap nélkül való gyanúnak igenis van lélektani alapja. Mi hát itt a vezető kiút? a megoldás? Be kell venni minden alakulatba az érzelmi alapon joggal gyanakvókat, hogy lassanak és meggyőződjenek, hogy az örökös vádaskodás szűnjön meg, hogy minden egyénnek jusson szerep az új világrend kiépítésének nagy munkájában... Be ke kell vonni a munkás-proletárt minden mozgalmába, hogy belássa eddigi vádjainak igaztalanságát, hogy erőt adjon minden igaz törekvésnek...

* * *

Ullmann Salamon

nagykereskedése

Debreczen, Piac-utca 69. szám alatt.

Vármegyeházzal szemben. +++ Telefonszám: 382.

Mikor a forradalom kitörését követő sajnálatos zavargásokat a szervezett munkásság imponáló erejével leküzdötte, mindenki előtt, ki a föld népének hangulatát ismerte, nyilvánvaló volt, hogy az igazi forradalom, a parasztforradalom akkor fog kiütni, ha a nincsetlen földművelők legalább is annyi földet nem kapnak — ellenszolgáltatás mellett — mint amennyit két kezük munkájával megművelni képesek. A földbirtokreform nem volt megvalósítható máról-holnapra, a földnélküliek elégtelensége pedig óráról-órára, percről-percre nőtt és a minden pillanatban való kirobbanást csak úgy lehetett Hajdu vármegyében leszerelni, ha a földbirtokreform törvényének életbelépte előtt is mar bérlet útján földhöz jutnak mindazok, kiknek arra igényjogosultságuk van. Egy szervezetbe hozni a munkaadót és munkást, hogy az utóbbi megvédje ebben a maga igazait is, az előbbi is engedjen konok elzárkózottságából. Így jött létre a Hajdumegyei Földműves Népszövetség a legtisztább szociális szervezettel és a legteljesebb demokratikus alapon. És az eredmény? Maga a kormány is elismeri, hogy Hajdu vármegye volt az első, mely ezt a kényes kérdést a törvény életbeléptetése előtt már a folyó gazdasági évben elrendezte és ez a vármegye volt az egyetlen az országban, melynek területén ebben a kérdésben az elégtelenség teljesen elült. Az utóbbi napokig a legtökéletesebb rend és nyugalom volt az egész megyében, kivéve ott, ahol a kommunista tanok mélyebben gyökeret vertek. Természetes, hogy ezt az eredményt csakis fővilágosítás, agitáció útján lehetett elérni. Lehetséges, hogy történetek hibák ezen a téren, erről az oldalról túlbuzgalomból. De maga az akció a legtisztább szociális és demokratikus gondolatból sarjadt ki és senki sem tud felmutatni egyetlen egy való tény, amely beigazolná, hogy ez a szervezet az urak érdekeit szolgálta volna, vagy hogy a reakció és ellenforradalom céljait szolgáltató, még legalább nem hallottunk egyet sem.

Ellenben azt látjuk, hogy Balmazújvároson, ha kell, rendelkezésre áll a népnek az egész Semsey-uradalom a maga 38,000 hold földjével; Hajduhadházon, Tégláson, Püspökladányban, Egyeken szintén meg van oldva a kérdés és mindenütt, ahol csak egy nagybirtok megátolta a földművelő népet abban, hogy földhöz jusson, kölesönös megértés alapján mindenkinek jut a földből — ha csak bérlet útján is — amennyiből a folyó gazdasági évben megélhet. És rend és nyugalom volt a vármegyében mindenütt.

Ma azonban felénk süvít a reakció és ellenforra-

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát fűszer-, gyarmat-, festék-, anyag-, cukorka-, ásványvíz- és mezőgazdasági árúkbán.

Szolíd kiszolgálás, legolcsóbb napi árak!

dalom igaztalan vádja. Mi lehet ennek az oka? Vagy a szervezett munkások érzékenysége, vagy a hatalmi kérdés, vagy a gyanú. Ha megsértettük az ipari proletár érzékenységet, ezt jóvátenni kell; ha hatalmi kérdés, akkor döntsön a többség a vitás kérdés fölött és ne — mondjuk — ezer ember 160,000 fölött; ha pedig a gyanú? El kell oszlatni a gyanút. Mert amint fentebb kifejtettem, ennek ha nem is tárgyi vagy személyi, de lelektani alapja van. Hiba volt, hogy az ország erőforrásait legnagyobbról, a szociáldemokratapártot bele nem vontak a Földműves Népszövetségbe, hogy bizalmi emberei útján lássa ennek a szervezetnek minden ténykedését, lássa, hogy itt az ellenforradalomnak és reakciónak még a gondolata sem fordul meg soha. És hiba volt — bármilyen szociális és demokratikus irányban halad is a vármegye közigazgatási munkája — meg

nem alkotni, illetve főn nem tartani a népszuverénitás ellenőrző szervét: a vármegyei Nemzeti Tanácsot, amelynek munkájára szintén meg kellett volna hívni a szociáldemokratapárt delegáltjait is. Mindkét hiba könnyen pótolható napok alatt, ha meg van a jóindulat a másik részről is.

Azzal végzem, amivel kezdtem. Aki ennek a szerencsétlen országnak szomorú sorsát igazán szíven viseli, legelső kötelessége éppen a forradalom vívmányainak biztosítása érdekében felretenni minden mást, sértett önérzetet, hatalmi kérdést és minden erővel keresni azt az egy, azt az egyetlen utat, a kölcsönös megértés útját, mely egy szebb, egy boldogabb, szociális alkotásokkal védett szabad Magyarország felé vezet.

Reltz János.

Sürgős tennivalók sertéstenyésztésünk érdekében.

1914 tavaszán kiváló szakemberek tartottak országos jelentőségű tanácskozást az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tanácstermében arról, hogy hazánk sertésállományát hogyan lehetne számban és minőségben gyarapítani, javítani. S ma 4^{1/2} évig tartó világégés után lemondással várjuk a legközelebbi hivatalos állatszámolás eredményét, amely minden bizonnyal sertésállományunk nagymérvű megesapannását fogja igazolni. Ha pedig tekintetbe vesszük azt, hogy az ország sertésállományának 85%-a a kis- és középbirtokosok kezén van és mivel Hajdumegyében a birtokelosztódási viszonyok ennek megfelelőek, különösen kell számítanunk a vármegye sertésállományának igen nagymérvű szaporodására. Ezt különben minden vásárló ember jól tudja. Letűntek a híres debreczeni, bő-zörményi stb. díszvárosok, melyeket nemcsak az ország minden részéből, de külföldről is tömegesen kerestek fel a vevők, úgy hogy ma az országos vásár felhajtása is messze alatta marad egy régi, közönséges hetipiác felhajtásának.

A magyar mangalica, melynek Hajdumegye egyik legértékesebb tenyészkerülete volt, csaknem eltűnt régi, nemes formájában. Megette a háború, megette a hadsereg, megette Németország, Ausztria, Csehország polgári lakossága s a legkevesebb talán magunknak jutott belőle. Pusztult a jószág, mert nem volt állatorvos, aki a veszedelmes járványok leküzdésében segítségünkre lett volna, pusztult, mert nem volt takarmányunk, mellyel

a malacokat felnevelni, a süldöket, mustrákat meghizlalni, megfelelő utánpótlásról, tenyészanyag nevelésről gondoskodni tudtunk volna, nem volt legelőnk, mellyel nyári tartását megkönnyíthettük volna, de volt orbánc, volt vész s volt más egyéb nyavalya, volt rekvirálás először, másodszer, s ki tudja hanyadszor, amely meghízva, félig készen vagy soványan akár elvitte azt, amit a vész meghagyott.

A rendkívüli viszonyok következtében előálló helyzet ugyanis távolról sem elégedett meg azzal, hogy sertésállományunknak a szaporodás következtében előálló természetes és levágásra alkalmas feleslegét nyelje el, hanem óriási mértékben pusztította a sovány, vagy félig kész állatokat, de azonkívül mindenütt a nevelésre, az utánpótlásra hivatott törzsanyagot is megtámadta. Azok az intézkedések és forgalmi korlátozások, amelyek a bizonyos súlyon aluli malacok levágásának a megakadályozására léptettek életbe, gyakorlatilag nem voltak alkalmasak a pusztítás megfékezésére.

A külháborúnak vége s habár, sajnos, a belső rend még nem állott teljesen helyre, mégsem ühetünk összetett kézzel, hanem mindent el kell követnünk, hogy a vármegye sertésállományát, minden tőlünk telhető eszközzel, a magunk és a közjó érdekében a régi színvonalra emeljük. Meg kell ezt tennünk annál is inkább, mert a jövőben, hosszú ideig óriási kereslet lesz a zsir és a szalonna iránt, de még a délvidéknek a szerbek

Alföldi Takarékpénztár R. T. Debreczen, Piacz-u. 16. (Saját ház)

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank affiliált intézete.

Tőke 2,400,000 K

Tartaléktőke 1,770,000 K

Bótétállomány 40,000,000 K

ÜZLETÁGAI: Takarékbetétek, csekkszámok. Váltóleszámitolás, törlesztéses és jelzálogköcsönök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdéi megbízások, hitellevelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áruraktár. Idegen pénznemek vétele és eladása. Átutalások hadifoglyok részére. Safe-deposit (magánpénztár).
AFFILIÁLT INTÉZETEI: Kabai Takarékpénztár Rt. Nádudvar. Takarékpénztár Rt., Hajdunánási Gazdasági Bank Részvénytársaság, Nagykárolyi Kereskedelmi és Iparbank R.-társaság.

által történő megszállása is csak fokozni fogja e tekintetben az ország igényeit a Hajdúfölddel szemben.

A sertéslétszám fokozására vonatkozó legsürgősebb tennivalóink nem ütköznek leküzdhetetlen nehézségekbe. Hisz a sertés szapora, rövid vemhességi idejű állat, amely igen gyorsan tudja magát visszaszaporítani. Ennek bizonyítására felhozom, hogy 1907-től 1912-ig $4\frac{1}{4}$ millióról $7\frac{1}{2}$ millióra szökött fel a sertésállomány, tehát 7 év alatt 73%-al emelkedett. De gyors fejlődőképességét az bizonyítja a legjobban, hogy 1910-ben 37%-kal, 1911-ben 20%-al szaporodott az ország sertésállománya.

De a sertés ezen kiváló tulajdonságának a kihasználása csak kellő rendszabályok betartásával fog sikerülni. E tekintetben pedig a legfontosabb a pusztító járványok elleni kitartó küzdelem a jól bevált és kellő időben alkalmazott védőoltások révén. *A választott malacoknak orbánc elleni beoltását a tavasszal községenkint kell, esetleg állami támogatással keresztül vinni, egyben pedig a legszélesebb körben hívjuk fel a sertéstartó gazdák figyelmét a jól bevált véssellenes védőoltásokra.*

Ez az egyik fontos dolog. A másik pedig az, hogy a megcsappant sertéslétszámnak minél gyorsabb visszapótlására *elengedhetetlenül fontosnak tartjuk minden kocán k már ebben az évben eszközözendő kétszeri malacoztatását.* Nekem több mint 100 elsőrendű tenyésztésre vonatkozó, a kétszeri malacoztatás minden fontos körülményére kiterjeszkedő adathalmaz van a kezembe, amelyek egyöntetűen azt igazolják, hogy *helyes tartás, takarmányozás és felnevelés mellett a kétszeri malacoztatás feltétlenül indokolt.* A szaporaság nem csökken, a malacok fejlettek, születési és választási súlyuk rendes, a kocák tenyészideje nem rövidül.

A tenyészállatok megválasztásával szemben, éppen a tenyészanyag nagymérvű megfogyatkozása miatt egyelőre jóval kisebb igényeket támasztunk, az anyag nemésítése a későbbi jövő feladata leendő.

Dr. Rác Mihály.

Mindenütt alakítsátok meg a polgárőrséget!

Szervezkedés.

Felhívás a vidéki szervezetekhez és olvasóinkhoz.

Felkérjük a Földműves Népszövetség összes vidéki helyi szervezetét, illetve a Népszövetség helyi szervezetének vezetőit, hogy aszervezkedés minden részletéről lehetőleg minden héten kimerítő tájékoztatást küldjenek be a „Hajdúföld” szerkesztőségéhez.

Sesztina Lajos

vaskereskedése Debreczen

Telefon 6. sz.

Piacz-utca 23.

Alapított 1852-ben.

Az 1919 február 4-ére kitűzött alakuló közgyűlést a Hajdúvármegyei Földműves Népszövetség a vidéki választmányok kérésére és a rossz vonatosszeköttetés miatt később meghatározandó időben tartja meg.

Tömörüljétek a Földműves Népszövetség zászlója alá!

Hajdudorog határozata.

Az elmúlt vasárnap (január 26) felesleges izgalmak színhelye lett a vármegye, aminek oka azonban nem a hajdúvármegyei Földműves Népszövetség volt, hanem a debreczeni szociáldemokratapárt szélső szárnyának türelmetlensége. Ez mozgatta meg a vármegye lakosságának szélső elemeit is, de a köznyugalmat csak Hajdúböszörményben zavarták meg a kommunisták, akik fütykösökkel vonultak fel a Földműves Népszövetség gyűlésére és véres verekedéssel tették azt lehetetlenné. Néhány fejbeverés is történt a Földműves Népszövetség tagjainak sérelmére. A rendbontók magukra vessenek, ha az ilyen törvénytelenéseknek következménye lesz, mert elvégre is a Földműves Népszövetségben tömörülő 35.000 főnyi földművelő nem engedheti eltiportatni leg-
elemibb jogait: neki is joga, sőt emberi kötelessége védekezni, szervezkedni és tömörülni.

Hogy a szociáldemokratapárt szervezkedése párhuzamosan és békességben haladhat a Földműves Népszövetség szervezkedésével, annak bizonyága a Hajdudorogon tartott népgyűlés, melyet együtt tartottak meg a városháza udvarán a legpéldásabb rendben. A gyűlést a hajdudorogi Nemzeti Tanács elnöke nyitotta meg és átadta a szót a debreczeni szociáldemokratapárt küldöttenek, aki 5 negyedórás beszédben fejtegette a szociáldemokratapárt törekvéseit és végső céljait, végül indítványozta, hogy a népgyűlés a virilisek helyett 10 tagot küldjön a vármegyére. Utána a Földműves Népszövetség szónoka beszélt higgadtan, nyugodtan 5 negyedórán át, végül *Sztina* görög kath. tanító felolvasta a következő határozati javaslatot:

1. Hajdudorog népének 1919 január 26-án tartott népgyűlése megállapítja a tényt, hogy az 1919 január 22-én Debreczenben a vármegyei ház udvarán tartott gyűlés nem képviselte az egész vármegye többségi akaratát, mert azt a hajdúvármegyei Földműves Népszövetség képviseli, mely alkotmányos és törvényes eszközökkel harcol a néppel a népet; az erőszak eszközeit, melyekre semmi szükség, igénybe nem veszi.

1. Miután a hajdúvármegyei Földműves Népszövetség az igazi népakarat érvényesülését minden törvényes

Vaskereskedés, gazdasági és szőlőművelési eszközök raktára.

Ha Felvidékünk ismét felszabadul a csehek uralma alul, akkor a magyar gyárak munkás kezei készítette vasanyagokkal ismét elláthatom régi kedves vevőimet, Hajdúvármegye magyar gazdáit.

eszközzel kiharcolni akarja, felirat útján kéri a népköztársaság kormányát, hogy addig is, míg az alkotmányozó nemzetgyűlés összeülhet, hatalmazza fel a rendkívüli helyzetre való tekintettel Hajdu vármegye törvényhatósági bizottságát, hogy az általános titkos választójog alapján a törvényhatósági bizottságot, a városi és községi képviselőtestületet az új korszaknak megfelelően újjáalakíthassa.

3. Elvárja a hajdumegyei Földmíves Népszövetség, hogy a megyei, városi és községi virilisek addig is, míg a vármegye népének többségi akarata alkotmányos népszavazás útján megnyilvánulhat, virilis jogaikat nem gyakorolják.

4. Követeli a hajdumegyei Földmíves Népszövetség a sajtó-, szólás-, egyesülés- és gyülekezési szabadság megvédését, az állami, megyei és községi közalkalmazottak teljes politikai szabadságát és tiltakozik az ellen, hogy őket cselekvési szabadságukban bármely politikai párt részéről jövő erőszak megbénítsa.

5. Mindaddig bizalommal van úgy a kormánybiztos-főispán, mint a központi tisztikar iránt, míg az új korszak megértésével azon az úton haladnak, melyen a hajdumegyei Földmíves Népszövetség megindult és haladni akar; őket a forradalom vívmányainak megvédésében minden erejével támogatja.

Közbiztonság emelésére önként jelentkezőkből polgárőrséget szervez. Végül határozatairól értesíti a népköztársaság kormányát, Hajdu vármegye központi tisztikarát, Hajdu vármegye városait és községeit; ez utóbbiakat felhívja, hogy hasonló határozatokat hozzanak.

Legérdekesebb az volt, hogy a szociáldemokrata szónok javaslatát a munkások, akik körülbelül háromszázan voltak, azzal a kikötéssel akarták csak elfogadni, hogy a 10 megyebizottsági tagot *maguk közül fogják — kiválasztani!* Ezzel szemben a Földmíves Népszövetség tagjai, akik nagy többségben voltak a népgyűlésen, az *általános, titkos választást követelték.* Ebbe meg a szociálista munkások nem egyeztek bele, mert — azt mondták — ez egyszer maguk akarják kiválasztani a 10 megyebizottsági tagot, mert a gazdák már úgylis elégszer választottak azelőtt. *hadd mehessen már a megyeházára szegényember is.* Ki is adták a jelszót, hogy délután „kiválasztják“ a 10 megyebizottsági tagot maguk közül a szociálista körben és ezzel elvonultak. Ezután a Földmíves Népszövetség visszamaradt tagjai *Áncsán* János törvénybíró indítványára határozattá emelték a határozati javaslatot. Így a teljes három óra hosszat tartott népgyűlés *példás rendben oszlott szét.*

Délután 3 órakor a polgárőrség szervezése ügyében volt népes gyűlés hajdudorogi leányiskolában. *Áncsán* János törvénybíró vázolta a polgárőrség létesítésének szükségességét, majd a Földmíves Népszövetség küldöttje beszélt a szervezetről. A vagyontalan munkások a gyűlést azzal a kijelentéssel hagyták el, hogy eleget szenvedtek a háború alatt a mások vagyonának megvédésében, ők nem védik a másét. Így a polgárőrség megszervezése a Földmíves Népszövetség tagjaira maradt. A szervezés megkezdődött.

Mikor kiemeljük a hajdudorogi határozat józanságát, rá kell mutatnunk arra, hogy *ez az egyedüli helyes út az igazi népakarat érvényesítésére.* Nem szabad csupán a virilis helyek betöltésével ilyen meddő kísérleteket folytatni és vele felzaklatni a vármegye nyugalalmát,

hanem *teljesen újjá kell alakítani úgy a törvényhatósági bizottságot, mint a városi és községi képviselőtestületeket az általános, titkos választójogról alkotott néptörvény alapján.* Ezt akarja a Földmíves Népszövetség; ez a törvény és igazság útja. Csakis így lábolhatunk ki a forradalom folytán támadt és azóta mesterségesen növelt zűrzavarból.

Mi a helyzet most? Az a megoldás, melyet a január 22-én tartott gyűlés a vármegye népére akart erőszakolni, nem sikerült, mert Hajdúszoboszló, Balmazújváros, Püspökladány, Hajdudorog, Földes, Mikepéres, Téglás, Alsó- és Felsőjózsa még népgyűlési kinevezés útján sem töltötte be a virilisek helyeit, ami azt jelenti, hogy nem akarják elfogadni ezt a megoldási módszert. Ezzel a passzív rezisztenciával szemben megdőlt az egész kísérlet.

Így nem lehet kormányozni, így nem lehet nyugalmat és békességet teremteni. Közmeignyugvásra csak a hajdudorogi határozat alapján lehet elintézni a vármegye újjáteremtésének nagy kérdését. *Pákozdy* Sándor alispán helyesen látta a helyzetet, mikor ilyen irányban tett sürgős előterjesztést a népköztársaság belügyi kormányának.

Követeljétek az általános titkos választást!

Balmazújváros tiltakozása.

Mi sem bizonyítja jobban, hogy a vármegyeudvarán folyó évi január 22-én tartott gyűlésen hozott határozatok nem fedték a vármegye népének többségi akaratát, mint az a tiltakozó határozat, melyet Balmazújváros szervezett földmíves népe hozott három nap múlva a *Tar* Sándor elnökle alatt tartott népgyűlésen, melyen sokkal többen voltak jelen, mint a január 21-én tartott szociáldemokrata kongresszuson. Az újjvárosi népgyűlés *Pokrócz* Ferenc indítványára a következő határozatot hozta:

Balmazújváros nagyközség közönsége, szervezett földmíves népe 1919 január 24-én tartott népgyűlésén fájdalommal vette tudomásul, hogy Debreczenben, a vármegyeudvarán, 1919 január 22-én tartott gyűlésen a szociáldemokrata párthoz tartozó hajdumegyei szervezett földmunkások tüntetést rendeztek a vármegye mostani vezetősége ellen. Ezért kimondják, hogy az ott elfogadott határozati javaslatához hozzá nem járulnak, azt tudomásul nem veszik, sőt a legerélyesebben tiltakoznak ellene, mert ez nem Hajduvármegye népe által, hanem annak csak igen kis töredéke által hozatott. A kongresszus megtartásáról Balmazújváros közönsége értesítve nem volt, de arról több község tudomással sem bírt, tehát sem ők, sem más községbeliek ott nem lehettek.

Mi sem vagyunk és nem voltunk barátjai soha a virilizmusnak, sőt követeljük azonnali megszüntetését, de a debreczeni gyűlés 2. pontjában kitüntetett kívánsághoz, mely Rásó István kormánybiztos azonnali felmentését követeli, hozzá nem járulhatunk, sőt szívvel-lélekkel mellette tömörülve, ez ellen a legerélyesebben tiltakozunk. Tiltakozunk azért, mert mindnyájan meg vagyunk győződve arról, hogy Rásó István, aki évtizedeken keresztül páratlan odaadással fáradozott a vármegye közönsége érdekében, volt az, aki mindnyájunk érdekét szíven viselte, jogos kívánságainkhoz hozzájárult. A földmíves nép panaszeit szeretettel hallgatja

meg, sérelmeinket soron kívül intézte és intézi el; erkölcsi és anyagi jólétünk előmozdításán fáradhatatlanul működik. Neki köszönhetjük azt is, hogy a vármegye közönsége ezideig ebben a válságos időkben a nyugalmat és rendet fenntartotta, óvakodott minden erőszakosságtól.

Mi földművesek, az ő vezetésével biztosítottunk látjuk a földbirtokreform, valamint a politikai átalakulás nagy feladatának keresztülviteletét és eddigi működéséért is a legnagyobb hálával és köszönettel tartozunk. Végül kijelentjük, hogy Rásó István szeretett kormánybiztosfőispánunkhoz, aki ebben a szomorú időben is mindnyájunk meglegedésére, elismerésre méltó módon állja meg helyét, örömmel csatlakozunk, mert ő az, aki érdekeinket lelkiismerettel képviseli, törekvéseinket megvalósítja. Mi földművesek őt ma büszkén nevezhetjük vezérünknek és érdekeinkben kérjük további támogatását. Bizalmunkat első perctől kezdve belé helyeztük, vele tehát elveink mellett tartunk ki.

Ehez nem kell magyarázat. Ilyen határozatot nem megrendelésre szoktak hozni öntudatos munkások! A balmazújvárosi munkásnép tudja jól, mit csinál: az egész nagyközség — 12.000 lélekkel — a Földműves Népszövetség táborában áll.

Akadályozzátok meg az élelmiszer kicsempészését!

Mi az újság?

Védjük meg a magyar földet című röpiratunk, az egész országban kedvelt olvasmány lett. A földművelő-nép öntudatát felébresztette ez a kis füzet: a mi evangéliumunk. Úgy fogadják mindenütt, mint egy őszinte igaz barátot, aki a földműves nép bajait megérti, elhagyott-ságában vigasztalja, s biztatásul kiáltja feléje: ti vagytok az ország többsége! tietek a föld! akié a föld, azé legyen az ország! Szervekedjétek!

A kiadóhivatal nem győzi elintézni azokat a szép, s elismerő hangon írott leveleket, amelyek nap, nap után érkeznek hozzá az ország minden részéből s kéri a füzet megküldését. Nemcsak földművelők, hanem a legkülönbözőbb foglalkozási ágakból jelentkeznek a megrendelők, pl. tanítók, társaskörök, ifjúsági egyesületek sietnek olvasni a földművelőnéphez intézett szöveget, a mi röpiratunkat.

Ime egy levél a sok közül:

Örvény, 1919 január 20-án.

Tekintetes szerkesztő úr!

A Hajdúföld című újság kiadóhivatalától egy Védjük meg a földet! Földművelők szervekedjétek című füzetet kaptam, amit egy népösszejövethetnél felolvastam és e füzet tartalmát köztetszéssel fogadták s a helybeli földművelők a szervezkedést megalkották; illetve szervezkedtek; de kérek még 20 db füzetet és a földművelőknek egy pár db újságot mutatványszámot, hogy a helybeli lakosoknak, több ismerete legyen a földműves népszövetség szándékáról és azokról a teendőkről, ami

a mai kor szellemének megfelel, p. o. nyomtatványt s egyéb ismeretterjesztő utasításokat.

Tisztelettel:

Pászti Lajos,
elnök.

Szabad hajduk, védjétek meg az ősi földet!

Mit akar az újvárosi nép? Balmazújváros nagyközségben a haretérről hazatért katonák az otthonlevő földművelő néppel együtt évszázadokon át el nem képzelhető földinségben szenvedtek, mert a határ *nagybirtokból* áll. Ennek következtében a földművelő nép teljesen elnyomva, a legnagyobb szegénységgel küzdött és rákényszerült a nyomorúságos életre. A világháború még nagyobb nyomorba sodorta őket. Mindenükből kifosztva tértek haza; most pedig ott állnak, hogy minden oldalról inség és zavar fenyegeti. Mindezek dacára, e szomorú válságos időkben reméli a nép, hogy a népkormány soron kívül beváltja ígéretét, iparkodik a nép, hogy jogos igényeit minél előbb megvalósítsa. Balmazújváros összes földművelő népe, egyesült erővel szigorúan ragaszkodik a kormány programjához; elveti a szocialdemokrata pártnak az örök bérletre vonatkozó állásfoglalását, követeli a jövőre nézve az örök tulajdonjog fenntartását, mert ha 1848-ban nem akartak ősei az uradalmak robotosai maradni, ők sem akarnak az állam robotosai lenni. Midőn a véremléküli forradalom kivívta a szabadságot, nem akarja, hogy a haretéren szenvedett és vérezett földművelő nép az államtól függő viszonyban legyen. Balmazújváros népe az örök tulajdon elve mellett tömörül és követeli, hogy az új tulajdonosoknak az állam a vételárát 50 év alatt törlesztendő kölcsönkép hitelezze. Követeli, hogy a szegényebb sorsú földművelők, különösen a hazatért katonák, kik a legszomorúbb sorsban vannak, a birtokbalépés évétől 5 évig 1, újabb 5 évig 2, végül a harmadik 5 éven át 3 százalékot fizessenek a vételár összege után, hogy ezen idő alatt tisztességes megélhetéshez juthassanak. Csak a negyedik 5 évben, tehát a birtokbalépés 16. évében vegye kezdetét a 4 százalékos törlesztés, az elmaradt százalékvételárakra pedig a törlesztés évei hosszabbíttassanak meg. Követeli, hogy a földvételek árát 50 éven belül is minden kárpótlás nélkül kifizethessék, ha viszonyaik megengedni fogják! Ime így szól szóról-szóra a törvénytisztelő, türelmes, becsületes, balmazújvárosi földműves nép határozata. Kalapot le az ilyen nép előtt!

Nem kell a szalonnát beadni. Régi sérelme volt a disznó hízlaló közönségnek, hogy a saját, házi és gazdasági szükségletre hízlalt sertések szalonnájából, hájából vagy kövérjéből darabonként 5 kilogrammot közfogyasztásra be kellett szolgáltatni. E kétségtelen sérelm miatt többször panasszal éltek a termelők, míg végre a panasz eredménye az lett, hogy a kormány körrendeletben értesítette a törvényhatóságokat, hogy a házi és gazdasági szükségletre hízlalt sertések szalonnájából, hájából és kövérjéből a beszolgáltatást elengedte.

A földosztás végrehajtása. A minisztertanács legkésőbb február hó elejére befejezi a földbirtok felosztására való tervezet tárgyalását. Ez esetben rögtön hozzáfog a földosztáshoz szükséges személyzet kiválogatásához; feldolgozzák a beérkezett kérvényeket, megalakítják a birtoktanácsot és irodát. Előzetes intézkedések

céljából a földmivvelésügyi miniszterium szükség esetén saját embereit küldi majd ki, akik ideiglenesen megállapodásokat kötnek a jelenlegi birtokosok és a földet követelők közt. Már most is bizonyos, hogy az ötszáz holdon aluli birtokot csak olyan esetben fogják okvetlen felosztani, hol ezt a viszonyok föltétlenül megkívánják. A 200 kat. holdon aluli birtok minden körülmények közt érintetlen marad. Mint érte-ülünk, legalább másfél millió holdat akarnak parcellázni és már az első évben nagyon sok birtoknál megtörténik az ideiglenes rendezés.

Kettős házassággal vádolt jegyző. A hajduszovái másodjegyző, *Berényi György* ellen kettős házasság (bigamia) vádját emelte az államügyész. Az alispán nyomban felfüggesztette állásától és megindította a vizsgálatot. E zavaros múltú jegyző ellen régóta suttogtak már Hajduszováton. Erőszakos úton varrták a község nyakába. Már akkor is fegyelmi vizsgálat volt ellene, mert a menhelyi gyermekek látogatására jogosító vasúti jegyeket használta jogtalanul. Volt egyéb panasz is ellene. Most ki fog pattanni minden bűne. Csak gyorsan, minél gyorsabban elcsapni az ilyen embert, hogy ne mételyezze a levegőt.

A gyufainség enyhítése. A Gyufaipari Szövetség a kormány megbízásából nagymennyiségű *svéd gyufát* vásárolt, melyet a napokban hoznak forgalomba, még pedig úgy, hogy az egyes törvényhatóságok részére a rendelkezésre álló gyufakészletekből mindenkor a lakosság számaránya szerint adnak. A Gyufaipari Szövetség már január elseje óta köteles minden törvényhatósággal időről-időre közölni a szállításra kerülő készletet, valamint az illető törvényhatóság területén gyűjtőilletményben részesülő kereskedők névjegyzékét, annak feltüntetésével, hogy az egyes kereskedők melyik gyártól mily mennyiségű gyűjtőt kapnak. A törvényhatóság első tisztviselője az adatok alapján tartozik a gyűjtőforgalmat törvényhatósága területén szabályozni és ellenőrizni, esetleg a Szövetség kijelölte egyes kereskedők helyett, indokolt esetekben, más megbízható kereskedőket, vagy egyéb eladási szervezeteket kijelölni. Mivel nagyon kevés gyufa van, nagyon kell vigyázni, hogy e kevés mennyiséget a fogyasztók között lehetőleg egyenletesen osszák szét. Az idegen gyufát a belföldi gyufára érvényes legmagasabb árnál drágábban fogják adni.

Mezőgazdasági cselédek dohánytermeléséről. A kormány megengedte, hogy saját szükségletre dohányt lehet termesztetni. Jó is lenne ez, ha egyik kezével agyon nem ütné, amit a másikkal alkotott. A rendelet szerint saját szükségletre dohányt termelhetnek azok, akik eddig mezőgazdasági termeléssel hivatásszerűen foglalkoztak és a föld megmunkálásához maguk és családtagjaik is résztvevőknek. Egy-egy termelő kétszáz dohánypalántát kap, kevesebb dohánypalánta kiültetése nem engedélyezhető. Ezen az alapon a mezőgazdasági cseléd is termelhetne dohányt. Földje van hozzá a konvenció föld. Dehát az a 200 korona, amit a 200 palántért kellene fizetni, sok. Igaz, hogy a munkabér oly magas, hogy a termelést veszélyeztetni, a gazdasági cseléd még em rakhat le pénzt, mert az ipari cikkeket uzsora áron kapja meg. Tehát nincs módjában, hogy a 200 palántért 200 koronát fizessen a fináncnak. Épen ezért a kormány nagyon okosan tenné, hogy ha rendeletileg intézkednék arról, hogy a mezőgazdasági cselédek a fenténél kisebb mennyiségben és olcsóbban termelhesenek saját szükség-

ségletükre. Hiszen a magyar parasztembernek felesége a pipa, éjjel-nappal, örömeiben, bánatában egyre szítja.

Könyörtelenül le kell leplezni az uzsorásokat!

Tégláson nincs orvos. Téglás a községi orvosi állásra pályázatot hirdetett, de az eredménytelen maradt; nem akadt pályázó. Hogy a kicsi fizetés, vagy a lakosság szegény-ége az oka, nem kutatjuk. Ellenben megállapítjuk a tényt, hogy ugyanakkor Püspökladányban magánorvos is telepedett meg: dr. *Ernyey János*. Hát nem lehetne úgy segíteni a dolgon, hogy addig magánorvosi gyakorlatot ne folytathassanak, míg hatósági orvosi állás van üresedésben? Törvényes intézkedéssel kellene megszüntetni ezt a lehetetlen állapotot.

Megszűnt a sertéspestis. Püspökladányban és Hajduszováton a sertéspestis több hónapi pusztítás után megszűnt.

Ragadós állatbetegségek. Kabán a lépfene, Mikepéresen a rühkór lépett föl. Az óvintézkedéseket megtette az állategészségügyi felügyelő.

Rosszul áll a szőlő. Megállapítható, hogy az ország szőlőinek 80 százaléka nincs elfedve és ez most már fedetlen is marad. Pedig olyan az időjárás, hogy a szőlővesszők épsége folyton veszélyben van és így a jövő termés is. Segíteni ezen nem lehet, mert nincs munkás. Mióta a katonák hazajöttek, azóta még nagyobb a munkásinség, mint azelőtt. A hadiasszonyok, hogy férjük hazajött, munkába nem állanak. A szabadságolt katonák egy része nemzetőrnek állott be, másrésze pihen, a szegényebb napszámos pedig várja a földosztást.

Mi van a vitézségi érmek pótdíjaival? A tényleges katonai szolgálatban állók egyéb katonai illetményekkel, az állami szolgálatban állók pedig polgári illetményeikkel együtt kapják meg a vitézségi érem pótdíját, mások, tehát sem katonai, sem polgári állami szolgálatban nem állók részére posta útján küldik meg. Aki nem kapja meg pontosan a pótdíját, forduljon póttestéhez (kader), vagy a hadügyminiszteriumhoz. A vitézségi érem után járó pótdíjakat végkielégítésképpen hosszabb időtartamra senki részére nem fizetik ki.

A szesztilalon enyhítése. A legutóbbi minisztertanácsban Szende Pál pénzügyminiszter azt javasolta, hogy engedjék meg a *sörnek korlátlan kimérését*, a bornak pedig az étkezésnél engedélyezett mennyisége *személyenkint három deczi* legyen.

Igazolvány kell a kaszárnyákba. A hadügyminiszter elrendelte, hogy a laktanyákba ezenül csak állandó igazolvánnyal ellátott egyének léphetnek be. Ezeket az igazolványokat a laktanya parancsnokságok a katonák főbizalmiférfiaival egyetértően adják ki.

Jótett helyébe jót ne várj! Az osztrák gyermekeket nagy hűhóval fogadtuk és tömtük a nyáron, míg a mi szegény gyermekeink is nélkülöztek. A mozgalom élén a volt király állt kormányával, melyet azóta elsöpört a forradalom. Megkönyörültünk az örök ellenségünk nyomorult gyermekein és szeretetünkbe fogadtuk. A volt királyi kormány fű-fát ígért: megtéríti a lisztet, a cuk-

rot, a zsirt és mindent, amit az osztrák gyermekek fogyasztani fognak. Hajdunánás is vállalkozott, ilyen ígéretek után, osztrák gyermekek tartására; az osztrák gyermekeket kihizlalta, kinyaraltatta, azután kérte a visszatérítést: a lisztet és cukrot. Hiába kérte, elutasították.

Két bajtárs temetése. A hajdumegyei Földműves Népszövetség két halottját, akik Budapesten gázmérgezés következtében vesztették életüket, nagy részvét kíséretében utolsó útjára. Holttesteiket családjuk a Dankó temetkezési vállalattal hazaszállította és itthon helyezték őket örök nyugalomra: abba a földbe, melynek népéért dolgoztak. *Márton* Jánost Hajduszoboszlón, *Gellért* Jánost Mikepéresen temették, óriási részvét mellett. Mindkét bajtárs koporsójára hatalmas, feliratos koszorút helyezett a hajdumegyei Földműves Népszövetség és temetésükön küldöttségekkel képviseltette magát, a gyászoló családokhoz pedig meleg részvétiratot intézett. Emléüket hálás kegyelettel fogja megőrizni a Földműves Népszövetség.

Alakulóban a polgárőrségek megyeszerte. Az általános bizonytalanság teszi szükségessé a polgárőrség szervezését. A földműves népnek magának kell gondoskodni az élet- és vagyonbiztonság batorságosabbá tételéről, mert kiszámíthatatlan és helyrehozhatatlan károkat okozhat a kiégett és veszedelmes, ha készületlenül találja. Nem kell fegyveres védelemre gondolnunk mindjárt, de arra is szükség lehet, hiszen ezerszámra csatangolnak az országban a szabadonjáró gonosztevők, a hivatásos rablók és foszlogatók. Ezért készen kell lenni a leggonoszabb eshetőségekre is. Ne nézze tétlenül a nép az eseményeket, ne zárkózzék el ki-ki ósdi szokás szerint a hajlékába, hanem nyitott szemmel, figyelően várja mindenki az alkalmat, hogy segíthessen. Hiszen még fegyverre sincs mindég szükség, elég az ébrenlét is sokszor, hogy a gonoszok munkáját megakadályozzuk. Tizedenkint, utcánként kell szervezni a polgárőrséget. Mindenkit a maga tizedében, a maga utcájában, a saját házatűzhelye közelében kell őrszemül kiállítani, hadd tudja, hogy önvédelmet teljesít önzetlenül, ingyen, de a saját jólfelfogott érdekében. Eddig Hajdunánáson, Hajduszoboszlón és Egyeken alakult meg a polgárőrség; a legjobb eredménnyel Hajdunánáson: harmadfélezernél több taggal. Alakulóban van Hajdudorogon is. A szegedi katonai kerület több helyre már kiutalta a fegyvereket is.

Újabb spanyoljárvány Hajduszoboszlón. A már egyszer megszűnt spanyoljárvány oly veszedelmes mértékben lépett föl Hajduszoboszlón, hogy a városi hatóság kénytelen újra bezártni az összes iskolákat és kisdudókat.

Toborzás a megyében az oláhok kiverésére. A székely nemzeti tanács megbízásából dr. rugonfalvi Kiss István egyetemi tanár toborzásra kért engedelmet Hajdu-

jvármegye területére. A kérelem indokolásában rámutat arra, hogy az oláhok két oszlopban Nagyvárad és Szatmár felől akartak rátörni Hajdúvármegye területére, hogy Debreczenben találkozzanak. A toborzó bizottságok ki fognak szállani Hajdumegye minden városában és községében, hogy összeírják a jelentkezőket.

Az agyonvert nemzetőr. Páratlan kegyetlenséggel verték agyon Hajdunánáson a székely katonák *Vitéz* Balázs nemzetőrt január 25-én a Kossuth-szobor előtt. A rémes lincselés előzménye az volt, hogy előző napon a csapszékben *Vitéz* Balázs nemzetőr, aki különben is nagyvérű legény volt, összeszólalkozott a székelyekkel borközi állapotban és távozóban 8 ízben belőtt az ablakon. Három katonát sebesített meg. *Vitézt* ezért tartóztatták. A székely katonák másnap megrohanták a börtönt és borzasztó kegyetlenséggel végezték ki a szerencsétlent. A hosszú háborúban eldurvult erkölcsök rémséges esete volt ez; nem lehet a székelyek rovására írni, hogy magyar vért ontottak.

Választások Püspökladányban. A püspökladányi képviselőtestület a másodjegyzői állásra Bujdosó Lászlót, a közigazgatási jegyzői állásra Gáspár Károlyt és az iktató-írnoki állásra Tokaji Ernőt választotta meg.

Olcsóbb a bor. A bor ára a Homoki Szőlősgazdák Egyesületének jelentése szerint a következő: Szegeden száz literenként 450—500 K-ért kínálják, de nem veszi senki. Horgoson (Szeged mellett) 350—400 K, de csak a környékbéli koreszmárosok vásárolják. Királyhalmon a borokat nem keresik. Nagy-Sziksós vidékén 450 K, Tápiószelén 420—500 K, Debreczenben 400—450 K egy hektoliter bor.

Van paprika. A Haditermény R.-t. közli, hogy az általa megbízott paprikaeladó bizományosoknál annyi paprika van, hogy a fogyasztók bármely igénylését kielégíti. A rendelést közvetlenül az eladó bizományosoknak kell bejelenteni és ezek árúikat a maximális áron kötelesek adni. A maximális árak a viszontárusítók részére a következők: I. rendű paprika kilónként 21 K 70 f, II. rendű 16 K 28 f, III. rendű 10 K 85 f; a közvetlen fogyasztóknak I. rendű paprika kilója 24 K, II. rendű 18 K, III. rendű 12 K.

Visszaadják a rézmozsarakat. Óriási mennyiségű elrekvirált, de a háború megszűnése folytán fel nem használt rézmozsár van felhalmozva Weisz Manfréd csepeli löszgyártelepén. Az országos fémgazdasági tanács ezeket a fémtárgyakat most a vaskereskedők útján forgalomba akarja hozni.

Leszállították a kamatot. A budapesti nagy bankok ismét leszállították a takarékbetéti kamatlábat $2\frac{1}{2}$ —3 százalékra. A kamat leszállításának az az oka, hogy a pénzügyintézeteknél felgyülemlett nagy tőkék gyümölcsöztenül hevernek, a vállalkozási kedv és a gazdasági tevékenység teljesen ellanyhult és a pénzügyintézetek nem tudnak mit csinálni a elhelyezett betétekkel és a betéti kamatláb leszállítása is erre vezethető vissza.

Alapítattott 1890 **„Dankó“ temetkezési vállalat.** Alapítattott 1890
 Debreczen város legrégebb és legdúsabban felszerelt temetkezési vállalata.
 ❀ Saját villanyerőre berendezett fakoporsógyár. ❀
 Debreczen, Kossuth-utca 6. szám. Telefonszám: Nappal 3-22, éjjel 66.

Debreczen város és a Tiszántuli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.